

**Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému
„Vonkajší rozmer energetickej politiky EÚ“**

(2009/C 182/02)

Spravodajkyňa: **pani SIRKEINEN**

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa na plenárnom zasadnutí 16. a 17. januára 2008 rozhodol podľa článku 29 ods. 2 rokovacieho poriadku vypracovať stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému

„Vonkajší rozmer energetickej politiky EÚ“.

Odborná sekcia pre vonkajšie vzťahy poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 11. decembra 2008. Spravodajkyňou bola pani SIRKEINEN.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára) prijal 181 hlasmi za, pričom 4 členovia hlasovali proti a 3 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania: Smerom k vonkajšej energetickej stratégii EÚ

1.1 Energetika už dlhšie predstavuje stredobod medzinárodnej politiky. Ostatní významní aktéri na svetovej politickej scéne majú silné energetické programy, či už zverejnené alebo utajené. Energetika sa zároveň často používa ako prostriedok alebo dokonca zbraň pri medzinárodných sporoch.

— Podľa názoru EHSV musí EÚ ako najsilnejší hospodársky celok sveta naliehavo potvrdiť svoju úlohu na medzinárodnej energetickej scéne.

1.2 Európski občania majú obavy o bezpečnosť dodávok energie, obavy z vysokých a nestabilných cien energie, ale aj zo zmeny klímy a neudržateľného globálneho vývoja vo všeobecnosti. EHSV sa nazdáva, že Európska únia potrebuje jasne vymedzenú a komplexnú vonkajšiu energetickú stratégiu, aby mohla reagovať na obavy svojich občanov, a najmä vôľu a odhodlanie na jej uskutočnenie.

— EHSV navrhuje dva piliere vonkajšej energetickej politiky EÚ:

— zabezpečenie dodávok energie EÚ a

— aktívnu a zodpovednú energetickú a klimatickú politiku.

1.3 Množstvo prvkov takejto stratégie sa využíva už v súčasnosti. Európska rada začala riešiť otázku energetickej bezpečnosti vo svojich záveroch z 15. a 16. októbra 2008 a Európska komisia predstavila ďalšie návrhy v 2. strategickom hodnotení energetiky z 13. novembra 2008 ⁽¹⁾, ktorému sa EHSV bude podrobnejšie venovať v ďalšom stanovisku.

⁽¹⁾ Oznámenie Európskej komisie: Druhé strategické preskúmanie energetickej politiky – akčný plán EÚ v oblasti energetickej bezpečnosti a solidarity SEC(2008) 2794, SEC(2008) 2795.

— Podľa názoru EHSV Európska únia potrebuje rozvinutú stratégiu vonkajšej energetickej politiky a praktický akčný plán zohľadňujúci okrem iného pripomienky vyjadrené v tomto stanovisku.

— Uznávajúc vzájomnú závislosť dodávateľov a spotrebiteľov energie EHSV nalieha najmä na vzájomnosť prístupu k sieťam a podmienkam investovania vrátane prístupu k primárnym investíciám.

— Pracuje sa na vývoji viacerých projektov výstavby ropovodov medzi Európou a kaukazskou oblasťou, Áziou a Ruskom. Majú obrovský význam, no nemusia byť pre Európu dostatočné dokonca ani zo strednodobého hľadiska.

1.4 Energetická politika EÚ sa doteraz sústredila na vytvorenie vnútorného trhu s energiou, najmä s elektrickou energiou a zemným plynom.

— EHSV podporuje názor, že účinná vonkajšia stratégia a výkonnosť môže byť založená výlučne na jasnej spoločnej vnútornej politike a funkčnom vnútornom trhu s energiou.

— EHSV zdôrazňuje, že opatreniami vnútornej energetickej politiky je možné rozhodujúcim spôsobom znížiť vonkajšiu energetickú závislosť a zvýšiť bezpečnosť dodávok, najmä energetickú efektívnosť, diverzifikáciu energetického mixu, dostatočné investície do infraštruktúry ako aj opatrenia na zamedzenie krízy, napríklad systém včasného varovania, výmenu informácií, tvorbu zásob a substitúciu.

1.5 Európa má zodpovednosť i potenciál vyvolať podstatnú zmenu kultúry spotreby energie – tretiu priemyselnú revolúciu.

— Európska únia by si mala udržať vedúce postavenie v globálnej klimatickej politike a všetkými dostupnými prostriedkami posilniť udržateľnú energetickú budúcnosť v rozvojových krajinách.

1.6 Pri riešení krátkodobých aj dlhodobých energetických výziev v Európskej únii ako aj globálne zohrávajú rozhodujúcu úlohu nové a lepšie technológie.

- EHSV vyzýva Európsku úniu, členské štáty a spoločnosti, aby nasmerovali dostatočné zdroje do energetického výskumu, vývoja a inovácie a požaduje inkluzívnejšiu celosvetovú spoluprácu vo výskume a vývoji v oblasti energetiky.

1.7 Ustanovenia Lisabonskej zmluvy o energetickej politike a vonkajších vzťahoch by posilnili možnosti EÚ konať jednotne a mať väčší vplyv na celosvetovej scéne energetickej politiky.

- EHSV odporúča, aby všetky zodpovedné strany urobili všetko, čo je v ich silách a pokúsili sa čo najskôr uviesť Lisabonskú zmluvu do platnosti.

1.8 Najdôležitejšou požiadavkou je, aby Európska únia konala jednotne. Preto by mala stratégia vychádzať z jasného pochopenia jednotlivých úloh Európskej únie, členských štátov a hospodárskych aktérov.

1.8.1 Na vonkajšej, čisto politickej úrovni patria právomoci členským štátom. Pri riešení výzvy konať jednotne sa nedávno ukázal pozitívny vývoj najmä v rámci vzťahov s Ruskom.

- EHSV nalieha na členské štáty, aby konali jednotne v rámci vonkajšej politiky a spoločne bojovali proti tomu, aby sa energia pri medzinárodných sporoch používala ako zbraň.

1.8.2 Európska únia má spoločnú obchodnú politiku založenú na jednotných zásadách. Komisia je zodpovedná za vedenie obchodných rokovaní na základe mandátu od Rady.

- EHSV odporúča, aby mandáty na viacstranné rokovania a dvojstranné rokovania s krajinami a regiónmi boli dostatočne ambiciózne a zároveň uskutočniteľné, aby sa na ich základe mohli dosiahnuť hmatateľné výsledky v oblasti energetiky.

1.8.3 Zmluvy o nákupe, infraštruktúre a ďalšie projekty uzatvárajú a vykonávajú hospodárske subjekty. Vlády majú často silnú alebo dokonca rozhodujúcu úlohu pri zmluvných rokovaníach.

- EHSV odporúča, aby v súvislosti s rokovaniami o zmluvách zástupcovia vlád členských štátov EÚ vyžadovali ako nevyhnutnú podmienku pre uzatvorenie zmluvy, aby daná tretia krajina uplatňovala určité pravidlá na svojich trhoch, ako sú vzájomnosť, rovnaké zaobchádzanie, transparentnosť a ochrana investícií, ako aj dodržiavanie zásady právneho štátu a ľudských práv a aby sa Rada dohodla na vytvorení

rámca takýchto zásad, ktoré sa budú uplatňovať pri všetkých rokovaníach o energetických zmluvách s tretími krajinami.

1.9 Cieľom vonkajšej energetickej stratégie je odpovedať na potreby a obavy ľudí v ich súkromnom a pracovnom živote.

- EHSV odporúča, aby sociálni partneri, ekologické organizácie a ostatní zástupcovia občianskej spoločnosti boli vypočutí a aktívne sa podieľali na vymedzení vonkajšej energetickej stratégie. Mali by sa úplne využiť ich schopnosti podporiť medzinárodný dialóg a rokovania.

1.10 Organizovaná občianska spoločnosť a hospodárske a sociálne rady majú vplyv a teda aj vlastnú zodpovednosť za formovanie vonkajšej energetickej politiky Európskej únie.

- EHSV odporúča, aby organizácie občianskej spoločnosti naliehali na svoje národné a regionálne vlády, aby konali v týchto veciach spoločne na úrovni EÚ. Solidarita medzi Európanmi musí dostať prednosť pred užšími miestnymi alebo národnými záujmami, pretože ciele energetickej bezpečnosti a medzinárodnej zodpovednosti je možné lepšie dosiahnuť spoločným postupom.

1.11 Dialóg a rokovania o medzinárodných vzťahoch v oblasti energetiky sa vedú na viacerých fórach, pretože v tejto oblasti existuje veľké množstvo vzťahov v závislosti od geopolitických a podstatných rozdielov. Otvorený dialóg, ktorý by v čo najväčšej miere zahŕňal rôzne hľadiská tejto témy, by pomohol zlepšiť porozumenie a účasť zainteresovaných strán.

- Otázka energie by mala tvoriť stály bod programu stretnutí EHSV a rokovaní za okrúhlym stolom s medzinárodnými partnermi.

- EHSV vidí svoju úlohu v organizovaní pravidelných široko koncipovaných seminárov o vonkajších hľadiskách energetickej politiky EÚ, najmä s účasťou organizácií občianskej spoločnosti aj z tretích krajín a regiónov. Verejná diskusia, ktorú zorganizovala študijná skupina EHSV pre vonkajšiu energetickú politiku 1. októbra 2008 v Bruseli sa ukázala ako úspešná.

2. Úvod

2.1 Energetika sa stala prioritou politických programov na celom svete. Tento stav zosilňujú politické a dokonca aj vojenské nepokoje, ktoré sú evidentne spojené s energiou. Zároveň s tým prichádza k nárastu dopytu, najmä v rozvojových krajinách, v dôsledku pozitívneho vývoja životnej úrovne v týchto krajinách a k predpokladanému nedostatku niektorých fosílnych palív. Okrem toho sa dodávky ropy a zemného plynu vyznačujú vysokou závislosťou od malého počtu produkujúcich krajín, pričom sa v budúcnosti predpokladá ďalšie zvýšenie koncentrácie dodávok.

2.2 Celosvetový ekonomický nepokoj je spojený s cenami energie. Pred necelými dvoma rokmi začali výrazne stúpať ceny ropy a následne aj zemného plynu, čo vyvolalo vysokú infláciu a vážne problémy spotrebiteľov a celej spoločnosti. V súčasnosti cena ropy dramaticky klesla, a preto vznikli obavy o dostatočnosť výroby a bezpečnosť dodávok. Pri takejto nestálosti sa očakáva rastúci trend cien energie spôsobený vyvažovaním trhov a najmä politickými opatreniami boja proti zmene klímy. Tých najslabších v našich spoločnostiach ohrozuje energetická chudoba.

2.3 V súčasnosti sa dováža 53 % z celkovej primárnej energie využívanej v EÚ. Závislosť od dovozu pevných palív predstavuje 40 %, zemného plynu 56 % a ropy 82 % (údaje z roku 2005). Aktualizovaný základný scenár Komisie z roku 2007 počíta v roku 2030 s celkovou závislosťou od dovozu vo výške 67 %. Podľa nedávneho 2. strategického prieskumu energetickej politiky sa očakáva v roku 2020 zhruba rovnaká úroveň dovozu fosílnych palív ako dnes, ak sa úplne zrealizujú politiky Európskej únie v oblasti energetiky a boja proti klimatickým zmenám.

2.4 Viac ako 40 % dovozu zemného plynu a štvrtina dovozu ropy pochádza z Ruska, pričom najmä podiel zemného plynu sa ešte zvýši. Druhými najväčšími dodávateľmi ropy sú Blízky východ a Nórsko, druhým najväčším zdrojom dovozu zemného plynu je Nórsko, po ktorom nasleduje Alžírsko. Táto závislosť je vzájomná, pretože dodávatelia EÚ sú závislí od nášho dopytu. Platí to najmä pre Rusko, keďže viac ako polovica vyvážanej energie z Ruska smeruje do Európskej únie.

2.5 Vysoké číselné údaje závislosti od dovozu a dominantnosť určitých zdrojov dovozu, z ktorých nie všetky rešpektujú rovnaké trhové a politické pravidlá ako Európska únia, posunuli otázku energetickej bezpečnosti až na vrchol politického programu EÚ. Tento vývoj umocnili aj prípady prerušenia dodávok z Ruska a nedávne vojenské zásahy v Gruzínsku.

2.6 Energetika nepredstavuje homogénny sektor z hľadiska vonkajšej alebo inej energetickej politiky. Ropa sa používa predovšetkým v doprave a nedá sa jednoduchým spôsobom nahradiť. Európska únia je súčasťou globálnych ropných trhov, preto má malý manévrovací priestor. Iné energetické zdroje a technológie majú diverzifikované využitie a dajú sa vo veľkej miere navzájom vymeniť. S uhlím a uránom sa obchoduje na otvorenom svetovom trhu, no potrebné je zamerať pozornosť na zemný plyn pre rýchly rast dopytu a obmedzený počet a charakteristiky dodávateľov.

2.7 Európska únia rozbehla v posledných rokoch viacero akcií s cieľom zaistiť svoje vonkajšie dodávky energie.

2.8 Európska rada 15. a 16. októbra 2008 požiadala Komisiu o predloženie príslušných návrhov alebo iniciatív v otázke energetickej bezpečnosti a určila šesť priorít. Komisia na výzvu odpovedala 2. strategickým preskúmaním energetickej politiky. EHSV pripraví samostatné podrobné stanovisko k tomuto dokumentu a sprievodný balík návrhov.

3. Vnútročné prvky vonkajšej energetickej politiky EÚ

3.1 Existuje množstvo politických opatrení v rámci Európskej únie a členských štátov, ktorými je možné pripraviť cestu pre menšiu vonkajšiu energetickú závislosť a väčšiu energetickú bezpečnosť, po ktorých by Európska únia mala lepšiu pozíciu pri opatreniach vonkajšej energetickej politiky. Tieto opatrenia znovu zdôrazňujeme len v krátkosti, pretože sa podrobne rozoberali v iných stanoviskách EHSV.

3.2 Zlepšenie energetickej efektívnosti je prvým a najdôležitejším opatrením, pretože ovplyvňuje vývoj dopytu po energii a tým aj vonkajšiu závislosť.

3.3 Vyvážený energetický mix a diverzifikácia zdrojov energie najmä smerom k domácim nízkouhlíkovým zdrojom energie, ako je bioenergia, veterná a jadrová energia.

3.4 V súvislosti s fosílnymi palivami je potrebné zlepšiť vysoko efektívnu kombinovanú výrobu tepla a elektrickej energie, ale aj zachytávanie a uskladnenie uhlíka.

3.5 Hospodárska súťaž v rámci obchodu so zemným plynom by sa mala zvýšiť prostredníctvom rozšírenia výstavby terminálov skvapalneného zemného plynu a ďalšej infraštruktúry.

3.6 Dobře fungujúci vnútorný trh s energiou podporuje efektívnosť zdrojov a riešenie možných miestnych či regionálnych problémov s dodávkami. Potrebné sú dostatočné investície do infraštruktúry a otvorený prístup do sietí a k ďalšej infraštruktúre. Účinné vzájomné prepojenie si vyžaduje efektívnu spoluprácu regulátorov trhu s energiou.

3.7 Na riešenie rizík súvisiacich s bezpečnosťou dodávok sú potrebné konkrétne kroky. Treba vytvoriť účinné mechanizmy solidarity a včasného varovania, aby sa v prípade energetickej krízy alebo prerušenia dodávok mohlo postupovať jednotne. EHSV v primeranom čase predloží svoje stanovisko k najnovším návrhom Komisie týkajúcim sa týchto otázok.

3.8 EHSV vyjadruje osobitnú podporu účinným opatreniam na spojenie izolovaných častí Európskej únie, najmä pobaltských štátov, so spoločným trhom s energiou a zabezpečenie dostatočných a diverzifikovaných dodávok energie.

4. Všeobecné pripomienky EHSV k vonkajšej energetickej politike EÚ

4.1 EHSV vymedzuje dva piliere vonkajšej energetickej politiky

— zabezpečenie dodávok energie EÚ a

— aktívnu a zodpovednú globálnu energetickú a klimatickú politiku.

4.2 Takéto politiky potrebujú krátkodobý a dlhodobý výhľad. Keďže rozsiahle nahradenie zdrojov energie a používaných infraštruktúr trvá dlho, z krátkodobého hľadiska existuje potreba zvýšiť dodávky energie a zároveň prijať všetky možné krátkodobé opatrenia na zníženie dopytu. Z dlhodobého hľadiska, ak investície do výskumu a vývoja nových technológií prinesú očakávané ovocie, bude možné ešte väčšmi znížiť dopyt po energii a najmä alternatívnymi zdrojmi nahradiť obmedzené alebo inak problematické zdroje energie.

4.3 EHSV zároveň očakáva, že politiky boja proti zmene klímy silno ovplyvnia vývoj na scéne obchodu s energiou, a to v dvoch smeroch – zvyšovaním cien a znižovaním závislosti od fosílnych palív.

4.4 Vývoj nových technológií je primárna cesta k zvýšeniu využitia energie a nahradeniu problematických zdrojov energie. Európa by sa na základe svojho vedúceho postavenia v energetickej a klimatickej politike mala chopiť možnosti, vyvinúť potrebné technológie, pomôcť druhým vyriešiť problémy a vytvoriť nové pracovné príležitosti. Na dosiahnutie týchto cieľov je už dnes potrebné dostatočne investovať do energetickeho výskumu a vývoja technológií.

5. Zabezpečenie dodávok energie EÚ

5.1 Európska únia sa usiluje na dvojstrannej a viacstrannej úrovni rozšíriť svoje pravidlá a ich uplatňovanie do ďalších častí sveta, najmä pokiaľ ide o jej energetických partnerov. Doterajší úspech je obmedzený, preto je potrebné konať v tejto oblasti intenzívnejšie.

5.2 Existuje naliehavá potreba vzájomnosti podmienok investícií. Mnohé krajiny vyrábajúce energiu potrebujú zahraničné investície na vývoj vlastných zdrojov energie a infraštruktúry, ktoré však nie je možné realizovať, kým neexistujú presné pravidlá, alebo kým sú pravidlá nejasné, alebo sa neuplatňujú systematicky. Mali by sa dodržiavať ustanovenia energetickej charty a podobné prístupy by sa mali využívať aj pri budúcich dvojstranných energetických zmluvách.

5.3 To isté platí aj pre ďalšie regulačné otázky ako rovnaké zaobchádzanie, sloboda a dodržiavanie zmluvy a prístup k tranzitnej infraštruktúre.

5.4 Európska únia by mala aktívne vyžadovať a chrániť práva a možnosti európskych spoločností primárne investovať do vývoja zdrojov energie a infraštruktúry.

5.5 Európa potrebuje bezpečnosť dodávok a naši dodávatelia, najmä Rusko, zdôrazňujú, že na to, aby mohli uskutočniť nevyhnutné investície, potrebujú bezpečnosť dopytu. Podpora vývoja rozsiahlych infraštruktúr si často vyžaduje dlhodobé zmluvy. S cieľom dosiahnuť lepšiu rovnováhu moci by sa mali takéto zmluvy uzatvárať na základe európskeho rámca. Vyžaduje si to výmenu informácií medzi členskými štátmi a úzku spoluprácu s trhovými aktérmi.

5.6 Prioritný plán EÚ pre vzájomné prepojenie zahŕňa niekoľko veľkých projektov vzájomného prepojenia, vrátane jedného projektu pre vonkajšie spojenie – plynovod Nabucco, ktorým sa má dovážať zemný plyn z kaspickej oblasti do strednej Európy. Tieto projekty majú primárny význam, no pre Európu nemusia byť zo strednodobého hľadiska dostatočné.

5.7 Prepojenie EÚ s Kaukazom a strednou Áziou by mohlo vyžadovať okrem projektu Nabucco aj niekoľko ďalších nových plynovodov. Európska únia by mala prichádzať s návrhmi koordinácie regionálnych projektov, ktoré dosahujú významnú veľkosť a mobilizácie verejných a súkromných investícií.

5.8 EHSV vymenúva šesť prioritných opatrení vývoja infraštruktúry, ktoré Komisia navrhuje v 2. strategickom preskúmaní energetickej politiky. Výbor zaujme stanovisko k týmto opatreniam, ako aj k zelenej knihe s názvom K bezpečnej, trvalo udržateľnej a konkurencieschopnej európskej energetickej sieti (?).

5.9 Rozhovory s krajinami OPEC a Radou pre spoluprácu v Perzskom zálive sa musia prehĺbiť a dohody s Azerbajdžanom a Kazachstanom sa musia zrealizovať v plnom rozsahu. Potrebné sú silnejšie väzby s výrobcami v strednej Ázii, ako je Turkmenistan a Uzbekistan, aby sa umožnila preprava kaspických zdrojov energie do Európskej únie.

5.10 V poslednom čase sa výrazne zväčšil význam Afriky ako dodávateľa energie. Rozvinuté partnerstvo s Afrikou musí byť komplexné a musí vyváženým spôsobom dopomôcť ekonomikám afrických výrobcov ropy a zemného plynu k udržateľnému rozvoju.

5.11 Spolupráca v oblasti Stredozemného mora, ktorá sa veľmi intenzívne rozvíja, zohráva významnú úlohu hneď z viacerých energetických hľadísk – z hľadiska výroby, tranzitu a spotreby.

5.12 Význam severskej dimenzie sa bude čoraz viac zväčšovať. Náleziská ropy a zemného plynu v Severnom ľadovom oceáne a spolupráca v severných oblastiach by mali mať väčšiu prioritu v rámci vonkajšej energetickej politiky EÚ. Spolupráca v oblasti Baltského mora sa týka najmä spotrebiteľských a tranzitných krajín, ktorej rozhodujúcou vlastnosťou je spojenie s Ruskom.

5.13 Vo vzťahu k Rusku by mala byť hlavným cieľom silná, komplexná rámcová zmluva na základe rovnosti, vzájomného porozumenia a vzájomnosti. Rusko by malo umožniť tranzit zemného plynu ruskou sieťou a umožniť európskym firmám investovať do rozvoja ruských sietí a zdrojov. Rusko musí samo eliminovať obavy spojené s jeho spoľahlivosťou ako dodávateľa energie a od jeho európskych partnerov sa očakáva, že budú rešpektovať spoločné zmluvy a záväzky.

5.14 Európska únia by mala rozvinúť aj spoluprácu s ďalšími spotrebiteľmi energie v rámci aj mimo rámca Medzinárodnej agentúry pre energiu.

(?) Zelená kniha „K bezpečnej, trvalo udržateľnej a konkurencieschopnej európskej energetickej sieti“ KOM(2008) 782 v konečnom znení.

6. Aktívna a zodpovedná globálna energetická a klimatická politika

6.1 Súčasná kultúra spotreby energie vznikla v Európe a Spojených štátoch amerických v dôsledku prvej priemyselnej revolúcie. Mnohé rozvojové krajiny sa usilujú zvýšiť životnú úroveň, a preto sa ocitajú v rovnakom štádiu, ako Európa pred niekoľkými desaťročiami. V týchto krajinách sa objavuje rýchly nárast spotreby energie – majú naň právo a je nevyhnutný aj pre celosvetovú bezpečnosť a mierový rozvoj. Európa má v súčasnosti zodpovednosť a zároveň aj potenciál vyvolať podstatnú zmenu kultúry spotreby energie – tretiu priemyselnú revolúciu.

6.2 Približne 2 miliardy ľudí na celom svete v rozvojových krajinách žijú bez prístupu k elektrickej energii a musia sa spoliehať na drevo, trus a poľnohospodársky odpad, v dôsledku čoho sa znečistenie vzduchu v domácnostiach a budovách stalo jednou z desiatich najčastejších príčin predčasného úmrtia. Umožniť týmto ľuďom prístup k elektrickej sieti a výrobným kapacitám je jednou z najväčších globálnych úloh sveta. Znamená to obrovské investície a obrovské zvýšenie celosvetovej spotreby energie. Tieto investície sú však nevyhnutné pre zabezpečenie primeraných ľudských životných podmienok pre každého spolu s možnosťou vyššej životnej úrovne.

6.3 Európska únia právom zaujala vedúce postavenie v oblasti politických opatrení zameraných na boj proti klimatickým zmenám. Prvoradým cieľom by malo byť dosiahnutie účinnej medzinárodnej zmluvy, ktorej budú podliehať všetky krajiny, pretože následky celosvetového otepľovania aj rastu emisií skleníkových plynov budú najväčšie mimo územia Európy. Konferencia o klimatických zmenách, ktorá sa uskutoční v decembri 2009 v Kodani, bude základom celosvetových rokovaní a Európska únia by mala na prípravu tejto konferencie vynaložiť najväčšie možné úsilie. Jednostranné kroky Európskej únie by však neudržateľným spôsobom zatažili európske hospodárstvo.

6.4 Európska únia má k dispozícii a naďalej vyvíja nástroje na zmiernenie klimatických zmien – obnoviteľné a ďalšie nízkouhlíkové energetické technológie a technológie energetickej efektívnosti. Tieto technológie by sa mali účinne zaviesť do praxe na celom svete. Zvýšil by sa tým aj dopyt po európskom know-how a európskych výrobkoch, vytvorili by sa nové pracovné príležitosti.

6.5 EHSV výrazne podporuje myšlienku medzinárodnej dohody o energetickej efektívnosti medzi krajinami s najväčšou spotrebou energie (USA, Kanada, Japonsko, Austrália, India a Čína). Jedným krokom týmto smerom je aj fórum dohodnuté krajinami G-8 v júli 2008 v Japonsku. Musí sa však zabezpečiť, aby sa všetci títo najväčší spotrebiteľia účinne a primeraným podielom podieľali na plnení dohody. Okrem podpory opatrení energetickej efektívnosti a vývoja a rozširovania technológií a obnoviteľných zdrojov by sa dohoda mala týkať aj prevencie proti dvojitému cenám, t. j. dotovaným cenám za energiu pre domácich spotrebiteľov. Vedie to totiž k výraznému plytvaniu energiou.

6.6 Európska únia by mala takisto účinne podporovať energetickú efektívnosť v rozvojových krajinách. Prístup by mal v tomto prípade vychádzať zo zamedzenia investícií do energeticky náročnej výroby a spotreby. Na tento účel by sa mali lepšie využiť rozvojové politiky Európskej únie.

6.7 Podpora vzdelávania a odbornej prípravy by mala byť hlavným nástrojom vo výbave pre energetickú spoluprácu s rozvojovými krajinami.

6.8 EHSV zdôrazňuje, že v každej oblasti spolupráce, predovšetkým s rozvojovými krajinami, je potrebné zohľadniť cieľ trvalo udržateľného rozvoja týchto krajín vrátane rozvoja demokracie a dodržiavania ľudských práv.

V Bruseli 14. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI